

‘ดีไซน์เสื้อผ้าไทย’ อย่างไร? ถึงจะสวมใส่ได้ในชีวิตประจำวัน

ต

องยอมรับว่า เหตุผลที่ “ผ้าไทย” ไม่ได้รับความนิยมสวมใส่ในชีวิตประจำวัน เพราะคนไทยยังคงชินกับความคิดเก่าๆ ที่ว่า ต้องใส่ในงานพิธีสำคัญเท่านั้น หรือคนที่ใส่ในชีวิตประจำวันจริงๆ ก็มีแต่ป้าตายายในชุมชน อีกทั้งผ้าบางผืนยังราคาแพงตั้งแต่หลักพัน หลักหมื่น จนถึงหลักแสนเลยทีเดียว จึงทำให้คนเข้าถึงยาก รวมถึงการดีไซน์อาจจะเป็นสไตล์แบบเก่า ทำให้ภาพลักษณ์ของแฟชั่นผ้าไทยดูเหมือนกับเสื้อผ้าย้อนยุค จึงไม่ได้รับความนิยมกับคนรุ่นใหม่มากนัก แต่ความเป็นจริงแล้วผ้าไทยมีหลากหลายประเภทมาก และไม่ได้แพงเสมอไป และปัจจุบันดีไซน์เนอร์ นักออกแบบเสื้อผ้าหลายท่านได้มีการนำผ้าไทยมาดีไซน์ใหม่เป็นแฟชั่น

ที่มีความทันสมัยมากขึ้น จะเห็นว่าแบรนด์ไทยบางแบรนด์เอาผ้าไทยไปทำกระเป๋า บ้างก็ดีไซน์เป็นสูท กางเกงหลายๆ แบบ ซึ่งดีไซน์ได้หลากหลาย ไม่ใช่แค่เสื้อ กระโปรงเหมือนแต่ก่อนแล้ว

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (สศร.) ภายใต้กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่พยายามผลักดันเรื่องการอนุรักษ์และออกแบบผ้าไทยมาตลอด ตั้งแต่โครงการผ้าไทยร่วมสมัย, การพัฒนาผ้าบาติกชายแดนใต้สู่เวทีแคทวอลด์ จนมาสู่ “โครงการพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายผ้าไทยร่วมสมัย” (Contemporary Fashion Competition) ในปีนี้ ซึ่งได้มีการจัดการประกวดแข่งขันออกแบบเครื่องแต่งกายที่ทำมาจากผ้าไทย

ภายใต้แนวคิด “ผ้าไทยใส่สบาย” เพื่อให้มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษานักออกแบบเครื่องแต่งกาย และประชาชนทั่วไป นำผ้าไทยที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมมาใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเงินรางวัล 160,000 บาท โดยได้รับเกียรติ

จากแฟชั่นดีไซน์เนอร์ผู้มีชื่อเสียงร่วมเป็นกรรมการตัดสิน อาทิ ศิริฤกษ์ ภูริทัต, บัญชา ชูดวง, ชिर ภูกาญจน์ เป็นต้น

นายอิทธิพล คุณปลื้ม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม กล่าวว่า ผ้าไทย เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ การทำให้ผ้าไทยเป็นที่นิยมแก่ประชาชนชาวไทยนับเป็นอีกหนึ่งความท้าทายในการจะสืบสาน รักษา

และต่อยอดมรดกทางวัฒนธรรม จึงเกิดเป็นโครงการพัฒนาออกแบบเครื่องแต่งกายผ้าไทยร่วมสมัย กับแนวคิดผ้าไทยใส่สบาย ซึ่งหมายถึงต้องสวมใส่ได้ในชีวิตประจำวัน เพราะจะมีบางคนมักกล่าวว่า ผ้าไทยใส่แล้วไม่สบาย รู้สึกร้อน นั่นคือโจทย์ประกวดที่ต้องทำให้ผ้าไทยใส่ได้สบายๆ จึงเชิญชวนนักออกแบบส่งแบบร่างเข้ามาประกวด และหลังจากที่มีคนส่งแบบร่างเข้ามา คณะกรรมการตัดสินซึ่งประกอบด้วยดีไซน์เนอร์ชื่อดังจะคัดเลือกผลงานการออกแบบเหลือ 15 คอลเลคชั่น และผู้ผ่านการคัดเลือกจะต้องส่งผลงานที่ใช้ผ้าที่ผลิตขึ้นโดยคนไทยในทุกภูมิภาคมาออกแบบจำนวน 1 คอลเลคชั่น หรือจำนวน 4 ชุด โดยสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยมีงบประมาณในการตัดเย็บชุดให้ และเมื่อตัดเย็บแล้วเสร็จก็จะมีการตัดสินรางวัล และมีการแสดงผลงานในช่วงเดือนเมษายน 2563

นอกจากนี้ยังได้จับมือร่วมกับ 4 มหาวิทยาลัยภาคีเครือข่าย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สวนสุนันทา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการพัฒนาความร่วมมือด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ร่วมกับสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สาขาการออกแบบเครื่องแต่งกาย เป็นระยะเวลา 1 ปีอีกด้วย

ด้านปัญญา ชูดวง แพชั่นดีไซน์เนอร์ผู้ที่จะร่วมตัดสินการประกวด กล่าวว่า คนไทยบางส่วนยังมองว่าผ้าไทยเชยอยู่ เราจึงต้องพยายามนำผ้าไทยมาดีไซน์ โดยการผสมผสานเพื่อให้ได้รูปแบบเสื้อผ้าที่ร่วมสมัย ทำให้เจาะกลุ่มลูกค้ารุ่นใหม่ให้สามารถเข้าใจผ้าไทยมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันนี้เห็นเด็กรุ่นใหม่สนใจผ้าไทยมากขึ้น การทำเทรนด์เราก็ต้องมองว่าเทรนด์ในเมืองไทยเป็นอย่างไร เราทำหน้าที่ในการสร้างสรรค์ และเปิดมุมมองให้เกิดไอเดียใหม่ๆ แสดงให้เห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้คนไทยนำผ้าไทยมาใช้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ขณะที่ ชีระ ฉันทสวัสดิ์ ดีไซน์เนอร์จากแบรนด์ T-Ra Chantasawasdee กล่าวว่า สำหรับผู้ที่ออกแบบผลงานเข้าร่วมโครงการนี้ สิ่งสำคัญคือวิเคราะห์โจทย์ให้ออก คำว่า 'ผ้าไทย ใส่สบาย' ในฐานะดีไซน์เนอร์หรือคนทั่วไป ไม่อยากให้มองเห็นแค่อะไรก็ได้ที่สื่อความเป็นไทย แต่อยากให้มองเห็นความร่วมมือด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัตถุดิบ คอนเซ็ปต์ ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องอกและ ขนมหไทย ผิดาโซน เพราะสิ่งที่บังคับคือการใช้ผ้าไทย เราไม่จำเป็นต้อง

ต้องใช้ผ้าไทย 100 เปอร์เซ็นต์ อาจจะมีผ้าชีฟอง ผ้ายืดมาผสมกับผ้าไทยที่เป็นผ้าทอมือ อย่างผ้าฝ้าย ผ้ามัดหมี่ ผ้าไหม โดยเฉพาะการนำเอานวัตกรรมใหม่ๆ มาทอรวมกับผ้าไทยคณะกรรมการจะชอบมาก

ส่วนเอก ทองประเสริฐ ดีไซน์เนอร์แบรนด์ EK Thongprasert กล่าวว่า อยากเห็นงานประกวดที่สามารถต่อยอดไปสู่การใส่ได้ในชีวิตประจำวัน เวลาที่คนคิดถึงงานประกวด คนจะคิดหาแต่คอนเซ็ปต์ที่ไม่สามารถใส่ได้ต่อ พอเสร็จประกวดแล้วก็จบไปเลย อยากเห็นการอุดหนุนต่อระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับความเป็นไปได้ในชีวิตจริง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้คนเห็นแล้วหยิบมาใส่ในชีวิตประจำวัน อยากเห็นภาพแบบนั้นมากกว่าภาพที่อยู่บนแคทวอล์ก ทำให้คนเห็นว่าผ้าไทยไม่ได้อยู่ไกลตัวอีกต่อไป คือสิ่งที่ใส่ไปทำงานได้ ใส่ไปเที่ยวได้ ถ้าอุตสาหกรรมแฟชั่นนี้ได้ กลไกทุกอย่างด้านการตลาดก็จะเริ่มหมุนเข้ามา คนก็จะไปหาผ้ามาใส่

“ผ้าไทยไม่ได้แพงเสมอไป อย่างผ้าไหมอาจจะแพงหน่อย เพราะทำยาก คนชอบจับแล้วต่อราคา แต่ไม่นึกถึงกระบวนการทำตั้งแต่การมัดลาย เลี้ยงไหมจากหม่อนไหม วิธีการต่างๆ แต่จริงๆ แล้วผ้าไทยมีเยอะ ไม่จำเป็นต้องใส่ยาก ราคาแพง เพราะมันมีทั้งผ้าฝ้าย ผ้าบาติกทอสำเร็จจากโรงงาน ไม่ได้นั่งทอเอง ราคาอาจจะเหมาะสมกับคนทำงาน ฉะนั้นอยากให้คนไทยเปิดใจรับ เพราะ

ดีไซน์เนอร์ร่วมตัดสินในโครงการ

การแถลงข่าวโครงการความร่วมมือฯ

มันมีหลายแบบ มีแคแรคเตอร์ของมัน ผ้าไทยไม่ได้มีแค่ผ้าไหม” เอกกล่าว

อย่างไรก็ตาม วีระ ดีไซน์เนอร์แบรนด์ T-ra Chantasawasdee แสดงความคิดเห็นต่ออีกว่า ผ้าไทยมันมีเสน่ห์ เป็นภูมิปัญญาที่มีมูลค่ามาก แต่สิ่งที่ทำให้ผ้าไทยยังติดปัญหาอยู่อีกอย่างคือ จากการที่เราได้ลงพื้นที่กับชาว

บ้านจังหวัดต่างๆ บ่อยครั้ง จะเห็นขั้นตอนกระบวนการทำที่ค่อนข้างยาก สลับซับซ้อน และมีความประณีตสูงมากกว่าจะทอได้ กว่าจะคิดลาย ปลูกลายได้ แล้วพอนำมาขายตามงานโอท็อป คนมักจะต่อรองราคา พอต่อได้แล้วรู้หรือไม่ว่าทำให้เกิดส่วนต่างกำไรน้อยมาก เช่น ต้นทุน 300 บาท กับการทอ 1 เมตร ใช้เวลา

1 สัปดาห์ ขายจริงบวกเพิ่มเป็นราคา 450 บาท กว่าจะได้เงินคืนมานั้นก็ยากอยู่แล้ว และจากประสบการณ์ที่พบ คนต่อราคาส่วนใหญ่ มักเป็นผู้มีเงิน ก็เลยรู้สึกว่าคนไทยยังดูถูกความเป็นไอทีอยู่ ก็เลยทำให้กลไกที่เราจะทำการตลาดเกี่ยวกับผ้าทำได้ยาก

“ชาวบ้านบางรายบอกผ้าขายดีมาก แต่ยังเป็นหนี้ ธ.ก.ส.อยู่เลย นั่นแปลว่าไม่ได้ขายดี แต่เขาขาดทุน ชาวบ้านยังไม่คิดเรื่องต้นทุนอะไรจริงจิง เราน่าจะต้องให้ความรู้เรื่องการตลาดอีกเยอะ เขาบอกอีกว่าถ้าเพิ่มราคาเข้าไป คนก็ไม่ซื้อ แต่เชื่อว่าถ้าทุกหน่วย ชาวบ้านรวมตัวกัน คิดราคากันจริงจิง ให้คนรับรู้ว่าเป็นงานฝีมือที่ทำยาก ไม่ใช่ผ้าสำเร็จรูปที่ทำจากโรงงาน จะทำให้กระบวนการ ทำให้ระบบหมุน แล้วเศรษฐกิจก็จะดีขึ้น โดยเฉพาะไอทีอป” ชีระกล่าว

ดีไซเนอร์ T-ra Chantasawasdee กล่าวอีกว่า ขณะนี้ดีไซเนอร์บางส่วนก็มองเห็นความสำคัญของผ้าไทย แต่มีสิ่งที่ยากคือ หากกระบวนการให้ชาวบ้านช่วยทอผ้าให้ 200-300 เมตร เพื่อมาทำชุดขายในราคา 4-5 พันบาทที่คนทั่วไปซื้อใส่ได้หลายตัว ชาวบ้านก็อาจจะทำผ้าไม่ได้ ทำไม่ทัน แต่ถ้าจะเอามาทำเป็นชุดราตรีผ้าไหมสวยๆ ราคาหลักหมื่น หรือหลักแสน ชาวบ้านอาจทำได้ แต่คนจะซื้อเดรสราคาเท่านี้มีน้อยมาก ก็อาจจะเป็นข้อจำกัด แต่จริงๆ คือมีดีไซเนอร์หลายคนทำแล้ว

ทั้งนี้ ผู้ที่สนใจเข้าร่วมประกวดแข่งขันโครงการฯ ติดต่อส่งแฟ้มผลงานแบบร่าง (Sketch Design) ที่ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม www.ocac.go.th หรือสอบถาม โทร. 0-2209-3753 ส่งผลงานได้จนถึงวันที่ 2 มีนาคม 2563.